

Aan De heer P. de Klerk, Arcus Projectontwikkeling

Van Mevrouw E. Thomas

Betreft Actualisatie flora- en faunaonderzoeken recreatiepark te Saasveld

Datum 11 juni 2013

1. Aanleiding

Resort 't Satersloo B.V. heeft het voornemen om een voormalige kampeerterrein aan de noordrand van Saasveld (gemeente Dinkelland), in te richten als recreatiepark (bungalowpark) 't Satersloo, voorzien van centrale voorzieningen. Het broekbos dat eveneens in eigendom is van Resort 't Satersloo B.V. wordt niet opgenomen in recreatiepark 't Satersloo; hier zijn geen werkzaamheden voorzien.

In het kader van de planvoorbereiding van recreatiepark 't Satersloo zijn in het verleden (in 2005 en 2008) flora- en faunaonderzoeken uitgevoerd. Daarbij is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten binnen het her in te richten terrein voor(kunnen) komen en welke effecten deze soorten van de voorgenomen plannen zullen ondervinden.

In het kader van de Flora- en faunawet bezitten flora- en faunaonderzoeken slechts een beperkte geldigheidsduur (circa 3 tot 5 jaar). Veel soorten zijn immers mobiel en omstandigheden ter plekke kunnen gedurende de tijd wijzigen, waardoor na verloop van tijd soorten kunnen voorkomen die aanvankelijk niet te verwachten waren.

De aanleiding voor de voorliggende quickscan flora en fauna wordt gevormd door de noodzaak de uitgevoerde onderzoeken te actualiseren. Nagegaan is, of de resultaten van de eerder uitgevoerde onderzoeken nog steeds een accuraat beeld geven van de (mogelijk) aanwezige beschermde soorten binnen het plangebied. Waar nodig, worden aanvullingen, dan wel aanpassingen gedaan aan de resultaten van deze onderzoeken.

2. Actualisatie voorgenomen ingreep

Het plangebied voor de realisatie van recreatiepark 't Satersloo bevindt zich langs de Drosteweg aan de noordrand van de kern Saasveld. Daarmee is het plangebied gelegen in de gemeente Dinkelland, binnen de provincie Overijssel.

Zoals reeds aangegeven, omvat het plangebied een voormalig kampeerterrein, een broekbos en horeca. Binnen het kampeerterrein wordt een recreatiepark aangelegd (zie afbeelding 1 op de volgende pagina). Het weiland dat gelegen is ten zuiden van het voormalig kampeerterrein, westelijk van partycentrum 't Holscher en ten noorden van de Zoekerdijk, zal eveneens onderdeel worden van het nieuwe recreatiepark.

Het huidige plangebied is enigszins ruimer dan het plangebied zoals dat in de onderzoeken uit 2005 en 2008 is beschouwd (zie afbeelding 2 op de volgende pagina). De bijkomende delen zijn binnen deze actualisatie beschouwd als onderdeel van het totale plangebied.

Binnen het nieuwe recreatiepark worden recreatiewoningen gebouwd, geschikt voor vier tot dertien personen. De bestaande wegen- en padenstructuur wordt aangepast aan het stedenbouwkundig plan van het recreatiepark. Deze woningen worden zoveel mogelijk ingepast binnen de houtsingels die momenteel binnen het kampeerterrein aanwezig zijn. Deze singels worden verder aangevuld, om voldoende privacy voor de woningen te garanderen (zie afbeelding 1). Momenteel is het kampeerterrein reeds omgeven door een houtsingel. Deze wordt voortgezet langs de buitengrens van het zuidwestelijk deel van het park dat binnen het bestaande weiland wordt aangelegd. Zodoende wordt het gehele recreatiepark omgeven door een houtsingel en daarmee ingepast in de omgeving. Voor het toekomstig recreatiepark is een bedrijfsnatuurplan opgesteld (Kragten, 2012).

Afbeelding 1: Stedenbouwkundig ontwerp van recreatiepark 't Satersloo.

Afbeelding 2: Ligging van het plangebied voor recreatiepark 't Satersloo, ten noorden van Saasveld.

In de noordoosthoek van het voormalig kampeerterrein worden de centrale voorzieningen van het park gegroepeerd. Hier wordt ook de centrale parkeerplaats voor ontvangst van recreanten en voor bezoekers aangelegd (zie afbeelding 1).

Binnen het kampeerterrein is een tweetal watervoerende greppels gelegen, die beiden in oost-westelijke richting stromen richting de waterpartij aan de rand van het broekbos. Eén van deze greppels is gelegen aan de noordrand van het kampeerterrein, één greppel voert midden door het terrein. De beide greppels worden in zuidelijke richting verlegd, maar blijven in het terrein zichtbaar als open water.

3. Actualisatie beschrijving biotopen plangebied

Het kampeerterrein dat onderdeel uitmaakt van het plangebied, is al sinds meerdere jaren niet meer als zodanig in gebruik (minimaal 6 jaar). Het terrein is reeds opgeschoond, waarbij aanwezige campinggebouwtjes, sierbeplanting (waaronder veel coniferen) en andere elementen van het oude kampeerterrein (bordjes, afscheidingen ect.) zijn verwijderd. Het terrein wordt sinds de opschoning tweemaal per jaar gemaaid.

De voormalige kampeerplaatsen zijn momenteel begroeid met een ruige, grazige vegetatie bestaande uit voornamelijk cultuurgrassen en triviale kruiden, zoals ridderzuring, veldzuring en boerenwormkruid. Ook komt op veel plekken pitrus voor, wat duidt op natte omstandigheden. De houtsingels die het voormalig kampeerterrein opdelen in verschillende compartimenten, zijn alle nog aanwezig (zie afbeelding 3). Voorkomende boomsoorten zijn o.a. eik, berk, els en sparren. Het betreft veelal nog tamelijk dunne bomen.

Ten tijde van het veldbezoek (6 januari 2012) was het voormalig kampeerterrein zeer drassig. Direct ten westen van de aanwezige woning op het terrein is een laagte aanwezig die water bevatte. In de vorige paragraaf is reeds vermeld dat binnen het plangebied een tweetal greppels gelegen zijn, die watervoerend zijn (zie afbeelding 3). Daarnaast wordt het kampeerterrein aan de westzijde begrensd door een groter oppervlaktewater, omgeven door een vochtig loofbos. Binnen dit bos zullen geen werkzaamheden plaatsvinden.

Te oordelen naar de beschrijvingen van het voormalig kampeerterrein die zijn opgenomen in de onderzoeken uit 2005 en 2008, zijn de karakteristieken van het terrein sindsdien niet noemenswaardig gewijzigd.

Afbeelding 3: Links een impressie van het voormalig kampeerterrein; rechts één van de beide watergangen binnen het kampeerterrein.

Het meest zuidwestelijke gedeelte van het recreatiepark wordt gerealiseerd buiten de begrenzing van het voormalig kampeerterrein. Het betreffende perceel bestaat momenteel uit een weiland. Hier zijn derhalve slechts cultuurgrassen aanwezig.

4. Actualisatie beschermde soorten

Binnen deze paragraaf worden allereerst de resultaten van de in 2005 en 2008 uitgevoerde onderzoeken kort vermeld. Deze worden aangevuld met de resultaten van literatuuronderzoek naar recente waarnemingen van beschermde soorten in en nabij het plangebied en met de resultaten van een verkennend veldbezoek dat op 6 januari 2012 heeft plaatsgevonden.

4.1 Eerder uitgevoerde onderzoeken

Het onderzoek dat in 2005 is uitgevoerd door Wallink en Veeman (Ecologisch onderzoek Recreatiewoningen Saasveld; Ecogroen Advies), heeft de volgende conclusies opgeleverd ten aanzien van het voorkomen van beschermde soorten:

- Binnen het onderzochte gebied (voormalig kampeerterrein en broekbos) is de kleine maagdenpalm (tabel 1, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet) aangetroffen. Tevens wordt de brede wespenorchis (tabel 1, AMvB artikel 75) verwacht.
- Binnen en in de directe nabijheid van het onderzochte gebied zijn de rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis (alle tabel 3, AMvB artikel 75) waargenomen. Verblijfplaatsen zijn binnen het te bebouwen terrein niet aanwezig, evenals belangrijke vliegroutes. Het terrein fungeert wel als foerageergebied.
- Het onderzochte gebied vormt een geschikt leefgebied voor verschillende algemeen voorkomende, kleine zoogdieren.
- Binnen het onderzochte gebied zijn diverse vogelsoorten (tabel 2, AMvB artikel 75) waargenomen, waaronder ook de huismus, die opgenomen is op de Rode Lijst.
- Binnen het onderzochte gebied komen (mogelijk) enkele algemeen beschermde amfibieënsoorten voor, te weten middelste groene kikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (alle tabel 1, AMvB artikel 75).
- Beschermde soorten uit overige soortgroepen zijn binnen het onderzochte gebied niet te verwachten.

Gezien de waargenomen en te verwachten beschermde soorten binnen het onderzochte gebied en de te verwachten effecten op deze soorten, werd een ontheffing van de Flora- en faunawet voor de realisatie van het recreatiepark niet noodzakelijk geacht. Wel werden enkele voorzorgsmaatregelen geadviseerd.

In maart 2008 heeft een actualisatie plaatsgevonden van het in 2005 uitgevoerde flora- en faunaonderzoek. Deze actualisatie is uitgevoerd door De Vries (Ecologische beoordeling aanleg recreatiepark te Saasveld (gemeente Dinkelland); Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek b.v.).

De resultaten van de actualisatie uit 2008 sluiten aan bij de eerdere conclusies van het onderzoek uit 2005. Er worden echter enkele aanvullingen gedaan:

- In de omgeving van het onderzochte gebied (voormalig kampeerterrein, broekbos en zuidelijk gelegen weiland) komen de heikikker en de levendbarende hagedis voor. Uit het uitgevoerde veldonderzoek bleken deze soorten echter niet voor te komen binnen het onderzochte gebied.
- Mogelijk komt binnen het onderzochte gebied de veldspitsmuis (tabel 3, AMvB artikel 75) voor. Aanvullend onderzoek naar deze soort werd noodzakelijk geacht.
- Het onderzochte gebied vormt geschikt leefgebied voor de eekhoorn (tabel 2, AMvB artikel 75). Nesten zijn echter niet aangetroffen tijdens het veldbezoek, waaruit bleek dat het terrein in 2008 niet daadwerkelijk in gebruik was als leefgebied.
- Het onderzochte gebied vormt geschikt leefgebied voor de steenmarter (tabel 2, AMvB artikel 75).

Op grond van de actualisatie adviseert De Vries (2008) aanvullend onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van de veldspitsmuis. Negatieve effecten op de steenmarter worden niet verwacht, aangezien in de omgeving voldoende alternatief leefgebied aanwezig is en het recreatiepark na voltooiing wederom geschikt leefgebied voor deze soort zal vormen.

Uit het in september 2008 door De Vries uitgevoerde aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de veldspitsmuis (Resultaten aanvullende onderzoek Veldspitsmuis; Altenburg & Wymenga ecologisch advies b.v.) is gebleken dat de veldspitsmuis binnen het onderzochte gebied (voormalig kampeerterrein) niet voorkomt.

4.2 Actualisatie literatuuronderzoek

Ter eerste aanvulling op de onderzoeken uit 2005 en 2008 is gezocht naar recente waarnemingen van beschermde planten- en diersoorten via de website www.waarneming.nl. Daarbij zijn de gemelde waarnemingen sinds 1 januari 2008 geraadpleegd voor de inventarisatie-eenheid Dinkelland, waarbinnen het plangebied gelegen is. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de waarnemingen van de soortgroep vogels niet zijn geraadpleegd. Voor deze soortgroep zijn in de genoemde periode bijna 20.000 waarnemingen vermeld uit de gehele gemeente. Voor de soortgroep vogels wordt aan de hand van het veldbezoek een inschatting gedaan van de van het terrein als broedbiotoop.

Ter plaatse van het te realiseren recreatiepark 't Satersloo zijn sinds 2008 vier zoogdiersoorten waargenomen. Het betreft algemeen voorkomende, licht beschermde soorten (alle tabel 1, AMvB artikel 75): haas, ree, mol en bosmuis. In de ruimere omgeving zijn ook konijn (tabel 1, AMvB artikel 75) en eekhoorn (tabel 2, AMvB artikel 75) waargenomen.

Daarnaast is op de website www.waarneming.nl een waarneming vermeld van de bruine kikker (tabel 1, AMvB artikel 75) binnen het plangebied.

Uit de overige soortgroepen zijn geen beschermde soorten waargenomen binnen of in de directe omgeving van het plangebied voor recreatiepark 't Satersloo.

4.3 Actualisatie veldonderzoek

Het actualiserend veldbezoek heeft plaatsgevonden op 6 januari 2012 door Kragten. Tijdens het veldbezoek is de beschermde wilde flora en fauna binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan geïnventariseerd. Daarnaast is de waarschijnlijke aanwezigheid van beschermde soorten beoordeeld aan de hand van de aanwezige terreinkenmerken.

Ten aanzien van de uitgevoerde inventarisatie wordt opgemerkt dat het waarnemen van flora in het winterseizoen slechts beperkt mogelijk is, omdat in deze periode belangrijke determinatiekenmerken van planten ontbreken. Dieren verkeren in de winter veelal in winterrust en zijn minder actief (of zijn zelfs helemaal niet in Nederland aanwezig), zodat zij minder goed waar te nemen zijn. Gezien de hoge temperaturen in december 2011 en januari 2012 kan echter worden verwacht dat meer dieren actief zullen zijn dan gebruikelijk in de wintermaanden. Dit vergroot de kans op veldwaarnemingen.

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied verschillende diersoorten waargenomen. Het betreft allereerst een aantal vogelsoorten (tabel 2, AMvB artikel 75): blauwe reiger, pimpelmees, merel, houtduif, koolmees en huismus. Daarnaast zijn ook enkele hazen en reeën (beide tabel 1, AMvB artikel 75) waargenomen in het plangebied en zijn sporen van konijn en mol (beide tabel 1, AMvB artikel 75) aangetroffen. In het noordelijk deel van het voormalig kampeerterrein, tegen de steilrand die hier aanwezig is, is op verschillende plaatsen kleine maagdenpalm (tabel 1, AMvB artikel 75) aanwezig. Ondanks de periode waarin het veldbezoek heeft plaatsgevonden, stond de kleine maagdenpalm in bloei (zie afbeelding 4).

De kleine maagdenpalm is een restant van aangeplante sierbeplanting, zoals ook in de eerdere onderzoeken is geconcludeerd. De aanwezigheid van andere sierplanten en -heesters binnen het terrein (o.a. hultst, sneeuwbes en scimmia) duidt hierop.

Afbeelding 4: Kleine maagdenpalm.

Gezien de terreinkenmerken wordt het plangebied verder geschikt geacht voor algemeen voorkomende amfibieën. Deze kunnen zowel in het broekbos voorkomen als binnen het voormalig kampeerterrein, waar watergangen en laagtes aanwezig zijn. Drogere terreindelen kunnen tevens dienst doen als overwinteringsbiotoop (land) voor algemeen voorkomende amfibieën. Gezien de overwegend ofwel bebouwde ofwel agrarische omgeving worden strenger beschermde amfibieënsoorten hier niet verwacht.

In de eerder uitgevoerde onderzoeken werden daarnaast nog enkele strenger beschermde diersoorten genoemd die binnen het plangebied voor (kunnen) komen. Het betreft diverse vleermuissoorten, de eekhoorn, steenmarter en de veldspitsmuis.

Tijdens het veldbezoek in 2012 is gelet op de aanwezigheid van bomen binnen het plangebied die holten of nesten bevatten die in gebruik kunnen zijn door vleermuizen, eekhoorn en vogels met een vaste nestplaats. Binnen het te bebouwen gedeelte van het plangebied zijn dergelijke bomen niet aangetroffen. Wel zijn binnen het broekbos bomen aanwezig met holten die geschikt zijn voor vleermuizen en/of vogels. De overgangen tussen (vochtige) ruigte, houtsingels en bos vormen tevens geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Eekhoornnesten zijn in het onderzochte terrein niet aangetroffen.

Verder kan worden geconcludeerd dat het terrein voor de steenmarter nog steeds een geschikt biotoop vormt. In de ruime omgeving van het plangebied komt de steenmarter voor, zo is gebleken uit de gegevens op www.waarneming.nl. Het feit dat deze soort niet binnen het of in de directe nabijheid van het plangebied is waargenomen, betekent niet dat de soort hier niet kan voorkomen. Het terrein wordt in de huidige situatie niet of nauwelijks betreden, zodat er slechts zeer incidenteel waarnemingen van planten en dieren bekend zijn.

In 2008 is de veldspitsmuis, ondanks specifiek soortgericht onderzoek, niet aangetroffen binnen het plangebied. Het terrein omvat momenteel nog steeds in potentie geschikt leefgebied, maar er wordt niet verwacht dat de soort zich inmiddels in het plangebied heeft gevestigd. De omgeving van het plangebied is momenteel namelijk geheel niet geschikt voor de veldspitsmuis (bebouwing, boomkwekerij, agrarisch gebied), zodat de soort het plangebied niet of nauwelijks kan bereiken vanuit de populatie nabij Ootmarsum ten noordoosten van het plangebied.

Al met al kan geconcludeerd worden dat de biotopen binnen het plangebied in de afgelopen jaren niet zodanig zijn veranderd dat andere of meer beschermde soorten binnen het plangebied kunnen worden verwacht dan uit eerdere onderzoeken naar voren gekomen zijn. De volgende soorten/soortgroepen zijn aangetroffen, dan wel te verwachten:

- Broedvogels (ter plaatse van het broekbos ook soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen).
- Algemeen voorkomende zoogdiersoorten (o.a. mol, ree).
- Steenmarter.
- Vleermuizen.
- Algemeen voorkomende amfibieën (o.a. bruine kikker).

5. Actualisatie te verwachten effecten

Zoals in de voorgaande paragraaf is aangegeven, worden binnen het plangebied geen nieuwe en nog steeds dezelfde beschermde soorten verwacht als naar voren zijn gekomen uit de onderzoeken uit 2005 en 2008. In deze onderzoeken is aandacht besteed aan de te verwachten effecten op de voorkomende en te verwachten beschermde soorten en de wijze waarop effecten kunnen worden voorkomen. De in de onderzoeken genoemde voorzorgsmaatregelen dienen nog steeds opgevolgd te worden. Worden de voorzorgsmaatregelen in acht genomen, dan is een ontheffing van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. De voorzorgsmaatregelen omvatten het volgende:

- Om effecten op vleermuizen te voorkomen, dient het broekbos ten westen van het voormalig kampeerterrein behouden te blijven. Ook dienen zoveel mogelijk bestaande houtsingels behouden te blijven binnen het te realiseren recreatiepark. In het stedenbouwkundig plan (zie afbeelding 2) is hiermee rekening gehouden.
- Het kappen en rooien van beplanting en het bouwrijp maken van het bouwterrein dient plaats te vinden buiten het broedseizoen van vogels (globaal van 15 maart – 15 juli).
- Effecten op overige, algemeen voorkomende zoogdieren kunnen voorkomen worden door het bouwrijp maken zoveel mogelijk uit te voeren in de periode augustus – februari. Gezien de winterrust van sommige soorten, gaat de voorkeur uit naar de periode september – oktober voor het bouwrijp maken.
- Het dempen, c.q. verleggen van de watergangen binnen het voormalig kampeerterrein dient plaats te vinden buiten zowel de voortplantings- als de overwinteringsperiode van amfibieën (respectievelijk half maart – eind augustus en november – half maart).

Wanneer de eerst genoemde voorzorgsmaatregel ten aanzien van vleermuizen in acht genomen wordt, dan wordt tevens voorkomen dat jaar rond beschermde nestplaatsen van vogels (bomen met holten) verloren gaan. Dergelijke nestplaatsen zijn overigens alleen aanwezig binnen het broekbos; in het voormalig kampeerterrein zijn geen bomen met holten waargenomen.

Ten opzichte van 2005 en 2008 is daarnaast het voornemen enigszins gewijzigd. De wijzigingen betreffen de vergroting van het te bebouwen terrein met enkele weilanden ten zuiden van het voormalig kampeerterrein (wijziging t.o.v. 2005) en de geplande aanleg van een pitch- and puttbaan ten noorden van het voormalig kampeerterrein (wijziging t.o.v. 2008). In 2013 is besloten de aanleg van de pitch –en puttbaan geen onderdeel meer te laten zijn van het plan.

De aanvullende ingrepen vinden echter plaats ter plekke van momenteel agrarisch gebruikte percelen. Voor strenger beschermde soorten – met uitzondering van vogels (akker- en weidevogels) – zijn hier dan ook geen effecten te verwachten. Om te voorkomen dat broedende vogels worden verstoord, dient het bouwrijp maken van het terrein aan te vangen buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart – half juli).

6. Conclusies

Aan de hand van een actualisatie van literatuuronderzoek en veldbezoek in januari 2012 kan geconcludeerd worden dat de flora- en faunaonderzoeken die in een eerder stadium van de planvoorbereiding voor recreatiepark 't Satersloo zijn uitgevoerd, nog steeds een adequaat beeld geven van de te verwachten beschermde planten- en diersoorten en de te nemen voorzorgsmaatregelen voor deze soorten. Uit de actualisatie zijn geen andere beschermde soorten naar voren gekomen die binnen het plangebied voor (kunnen) komen. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk voor de realisatie van het recreatiepark 't Satersloo, wanneer de voorzorgsmaatregelen in acht genomen worden.

De wijzigingen die hebben plaatsgevonden in de omvang van het plangebied en de voorgenomen ingrepen hierbinnen leiden niet tot een gewijzigde verwachting ten aanzien van het voorkomen van beschermde soorten. Ook zullen deze wijzigingen geen invloed hebben op de negatieve effecten die mogelijk kunnen optreden op beschermde soorten binnen het plangebied. Wel dienen ook in de gebiedsdelen die aan het plangebied zijn toegevoegd (weilanden langs de Zoekerdijk en agrarisch perceel ten noorden van het voormalig kampeerterein) de voorzorgsmaatregel ten aanzien van broedvogels in acht genomen te worden.

Paraaf:
(Projectleider)

Kragten

Zuiderweg 2
Postbus 32
9269 ZR Veenwouden
telefoon 0511 47 47 64
fax 0511 47 27 40
e-mail info@altwym.nl
internet www.altwym.nl

aan Arcus Projectontwikkeling B.V.
t.a.v. mw. S. Wijkhuijs
Postbus 2135
4460 MC Goes

datum 24 september 2008
kenmerk 1191SAV/EV/2

betreft **Resultaten aanvullende onderzoek Veldspitsmuis**

- Geachte mevrouw Wijkhuijs,

In verband met de aanleg van een recreatiepark op een voormalig kampeerterrein bij Saasveld in de gemeente Dinkelland, heeft u ons bureau opdracht gegeven voor het uitvoeren van een aanvullend veldonderzoek naar de aanwezigheid van de zwaar beschermde Veldspitsmuis. Uit eerder onderzoek door Altenburg & Wymenga is gebleken dat het plangebied aan de rand van het verspreidingsgebied van de Veldspitsmuis ligt en dat de voormalige camping potentieel geschikt leefgebied voor deze soort vormt. Het aanvullend onderzoek diende om vast te stellen of de Veldspitsmuis aanwezig is in het plangebied. In deze brief worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd.

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd van 16 tot en met 19 september 2008. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van zogeheten lifetraps. Deze vallen hebben een compartiment waarin hooi en voedsel wordt gedaan, zodat de muizen hier enige tijd in kunnen overleven. In totaal zijn verspreid over het terrein 100 vallen uitgezet over vijf raaien (zie figuur 1). De vallen zijn gepaard opgesteld, zodat na één vangst, op dezelfde plaats nog een muis kan worden gevangen. Hierdoor is de kans op vangsten van schuwere muizen groter. De vallen hebben eerst een dag open gestaan (pre-baiten) om de aanwezige muizen te laten wennen. Vervolgens hebben de vallen twee dagen 'op scherp' gestaan. Tijdens deze dagen zijn vier controles van de vallen uitgevoerd.

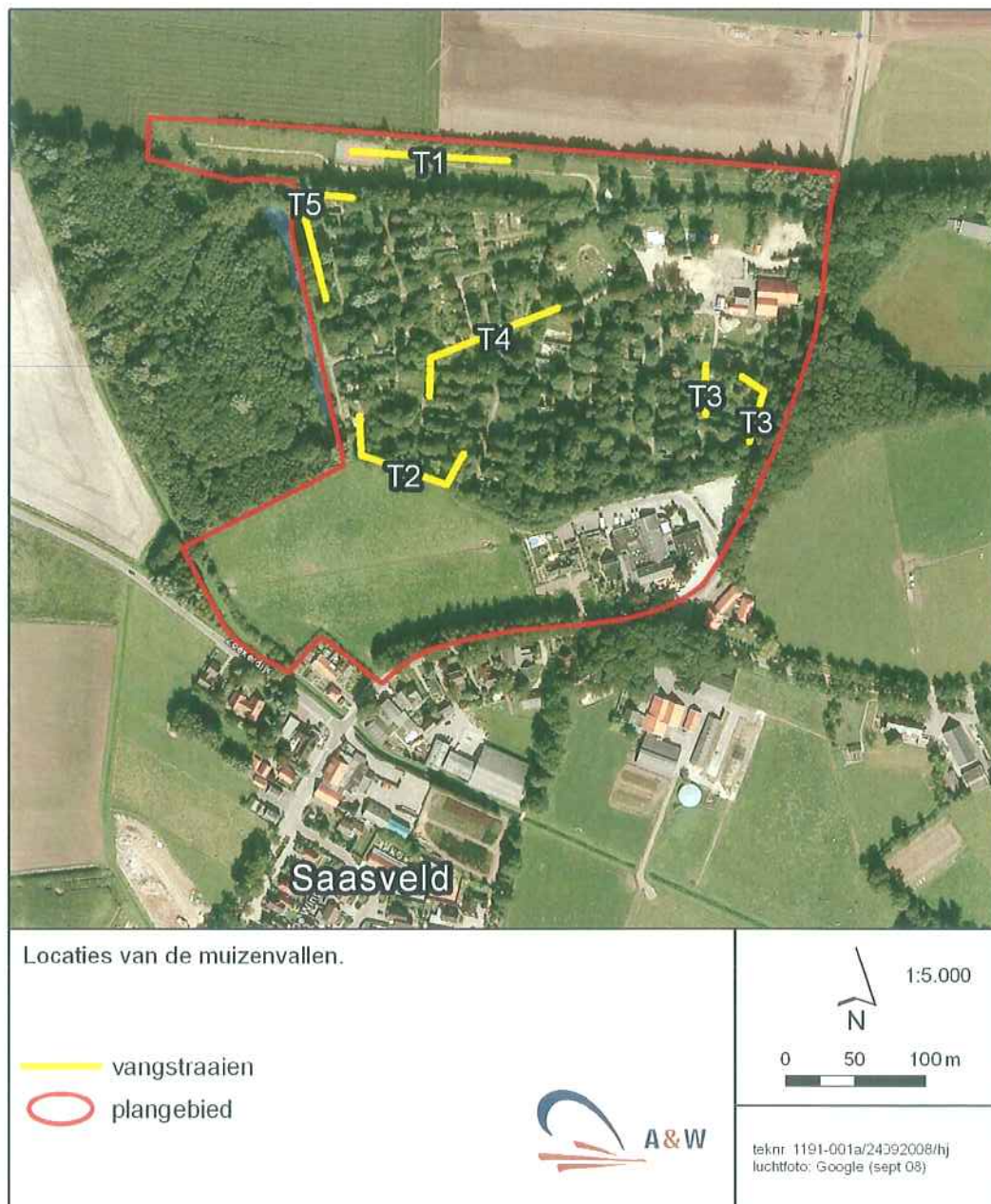
Resultaten muizenonderzoek

Tijdens het muizenonderzoek zijn opvallend weinig muizen gevangen. Slechts vier keer werd een Bosmuis gevangen. De zwaar beschermde Veldspitsmuis werd niet aangetroffen.

Overige resultaten

In het plangebied werd tijdens het onderzoek vraatsporen van de middelzwaar beschermde Eekhoorn waargenomen. Deze werden bij eerdere onderzoeken niet aangetroffen. Verblijfplaatsen werden tijdens dit en eerdere onderzoeken niet

waargenomen. Waarschijnlijk wordt het plangebied in de huidige situatie alleen als foerageergebied gebruikt. Het gebied biedt wel mogelijkheden voor nesten van de Eekhoorn.

Figuur 1.
Ligging van het plangebied en de raaien waar de muizen vallen tijdens het onderzoek zijn geplaatst.

Beoordeling en Conclusies in het kader van de Flora- en faunawet

Uit het onderzoek kan worden geconcludeerd dat in het plangebied geen Veldspitsmuizen voorkomen. De aanleg van het recreatiepark stuit ten aanzien van deze soort dan ook niet op een conflict met de Flora- en faunawet. Het plangebied vormt in potentie een prima biotoop voor verscheidene muizensoorten. Het is niet duidelijk waarom het aantal vangsten zo beperkt was.

Tijdens de aanleg van het recreatiepark is het plangebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor de Eekhoorn. In de omgeving van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig en na voltooiing kan de Eekhoorn mogelijk weer geschikt foerageergebied vinden in het plangebied. Er worden ten aanzien van het foerageergebied dan ook geen negatieve effecten op de Eekhoorn verwacht. Op dit moment zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen (nesten) van de Eekhoorn aanwezig en worden door de aanleg, indien uitgevoerd op korte termijn, geen negatieve effecten op verblijfplaatsen van Eekhoorns verwacht. Indien de uitvoering later plaatsvindt, bestaat de mogelijkheid dat de Eekhoorn zich vestigt in het plangebied. In dat geval dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden volgens een goedgekeurde gedragscode, om een conflict met de Flora- en faunawet te voorkomen. De gedragscode die daarvoor geschikt is, is de Gedragscode voor de Bosbouw (website Ministerie LNV).

Tot slot

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, maar indien u nog vragen en/of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

Erik de Vries

`Ecologisch onderzoek Recreatiewoningen Saasveld'

*Inventarisatie en beoordeling van
natuurwaarden in het kader van Artikel 75 van
de Flora- en faunawet*

COLOFON

Titel: 'Ecologisch onderzoek Recreatiewoningen Saasveld'

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van Artikel 75 van de Flora- en faunawet

Projectcode: Wp(46b)_280105

Status: Eindrapport

Datum: 13 september 2005

Auteurs: ing. M. Wallink en drs I. Veeman

Veldonderzoek: Ing. M. van der Sluis, ing. M. Wallink en dhr. D. Tuitert

Opdrachtgever: Van Leeuwen Beheer BV
Contact via Stedebouwkundig adviesbureau Witpaard Partners

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Algemene opzet	3
1.3 Situatie	4
2 Gebiedsgericht natuurbeleid	5
2.1 Europese Habitatrichtlijngebieden	5
2.2 Europese Vogelrichtlijngebieden	5
2.3 Beschermde Natuurmonumenten	5
2.4 Provinciaal beleid	6
3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied	7
3.1 Methode	7
3.2 Flora	7
3.3 Zoogdieren	8
3.4 Broedvogels	9
3.5 Amfibieën en reptielen	10
3.6 Vissen	10
3.7 Ongewervelden	11
4 Conclusies en Aanbevelingen	12
4.1 Gebiedsgericht natuurbeleid	12
4.2 Soortenbescherming	12
5 Geraadpleegde bronnen	14
Bijlagen	
I	Soortenlijst
II	Inventarisatiekaart Vleermuizen
III	Wettelijk kader

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Van Leeuwen Beheer BV heeft Ecogroen Advies een ecologisch onderzoek uitgevoerd in een gebied nabij de kern Saasveld. Het onderzoek is uitgevoerd vanwege de beoogde herinrichting van een campingterrein tot bungalowpark. Het onderzoek brengt in beeld welke beschermde flora en fauna aanwezig is en welke consequenties dit heeft voor de beoogde ruimtelijke ingrepen.

Het onderzoek betreft een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens, aangevuld met meerdere veldinventarisaties in 2005.

Gebiedsgericht natuurbeleid

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat zij geen significant negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, Beschermde natuurmonumenten, EHS, of specifieke natuurwaarden buiten de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

Het westelijk deel van het onderzoeksgebied bestaat uit een vochtig loofbos, met aan de westzijde direct daarachter de Spikkersbeek. Aan de oostzijde van het loofbos bevindt zich water in de vorm van een brede, uitgerekte plas. Het grootste gedeelte van het gebied bestaat uit een campingterrein. Deze is niet meer in gebruik en bestaat zodoende uit braakliggende staanplaatsen. In de oostzijde van het plangebied staan enkele te slopen en te renoveren gebouwen.

- Binnen het plangebied is de licht beschermde Kleine maagdenpalm aangetroffen. Bovendien kan de licht beschermde plantensoort Brede wespenorchis lokaal worden verwacht;
- De vleermuissoorten Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis zijn aangetoond in en rond de locatie. Binnen het te bebouwen gebied ontbreken verblijfplaatsen en belangrijke vliegroutes, maar de bosclementen vormen wel foerageergebied;
- Verspreid in het onderzochte plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, licht beschermde zoogdiersoorten te verwachten;
- Behalve algemeen voorkomende, beschermde broedvogelsoorten is een broedvogel van de Rode Lijst waargenomen. Het betreft de Huismus. In het gebied blijven echter voldoende broedlocaties aanwezig;
- De licht beschermde amfibieënsoorten Middelste groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander zijn aangetoond of te verwachten;
- Er zijn geen beschermde vissen, reptielen of beschermde ongewervelde dieren aangetoond of te verwachten.

Vrijstelling en mitigerende maatregelen

- Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is voor de aangetroffen en te verwachten amfibieën, kleine landzoogdieren en planten niet noodzakelijk;
- Om nadelige effecten op de aangetroffen vleermuizen te voorkomen dient het vochtige loofbos in het westen van het onderzoeksgebied en zoveel mogelijk groenelementen op het 'braakliggende' campingterrein ingepast worden in het herinrichtingsplan;
- Om verstoring van broedvogels te voorkomen dient het kappen en rooien van bomen/ bosschages en bouwrijp maken van de grond buiten de periode van 15 maart tot 15 juli plaats te vinden;
- Schade aan de in het plangebied voorkomende overige beschermde landzoogdieren is te minimaliseren door het bouwrijp maken van het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode augustus- februari, waarbij de maanden september en oktober de voorkeur hebben;
- Effecten op voortplantende en/ of overwinterende amfibieën (en vissen) kunnen geminimaliseerd worden door de eventuele demping van wateren uit te voeren buiten de voortplantingsperiode van amfibieën (half maart tot eind augustus) en werkzaamheden op overwinteringslocaties (o.a. water en ruigtevegetaties) buiten de periode van november tot maart uit te voeren.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Van Leeuwen Beheer BV heeft Ecogroen Advies een ecologisch onderzoek uitgevoerd in een gebied nabij de kern Saadsveld. Het onderzoek is uitgevoerd vanwege de beoogde herinrichting van een bestaand campingterrein tot bungalowpark.

Voorliggend rapport beschrijft de consequenties van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde dier- en plantensoorten in de Flora- en faunawet en op gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Algemene opzet

Het onderzoek is gebaseerd op een drietal veldonderzoeken en informatie uit beleidsdocumenten en databanken (zie Geraadpleegde bronnen).

Er zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied, is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen.

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om eventueel tot een ontheffingsverlening in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet te kunnen komen (hoofdstuk 4).

Als toetsingskader is de huidige werking van de Flora- en faunawet toegepast, dus inclusief de belangrijke wetswijziging zoals die sinds 23 februari 2005 van kracht is (zie onderstaand tekstvak).

Wetsaanpassing

Per 23 februari jl. is een wijziging van de Flora- en faunawet van kracht geworden waardoor voor een groot aantal algemeen voorkomende beschermde soorten geen ontheffing meer noodzakelijk is (Wijzigingsbesluit AMvB Artikel 75). Daarnaast zal voor een aantal andere soorten ontheffing verkregen kunnen worden indien de uitvoerder voldoet aan een bepaalde gedragscode. Overigens blijft het strikte regime ten aanzien van onder andere broedvogels en vleermuizen van kracht.

1.3 Situatie

Begrenzing van het plangebied

De onderzoekslocatie is gesitueerd nabij de kern Saasveld, ten noorden en westen van de Drosteweg (figuur 1).

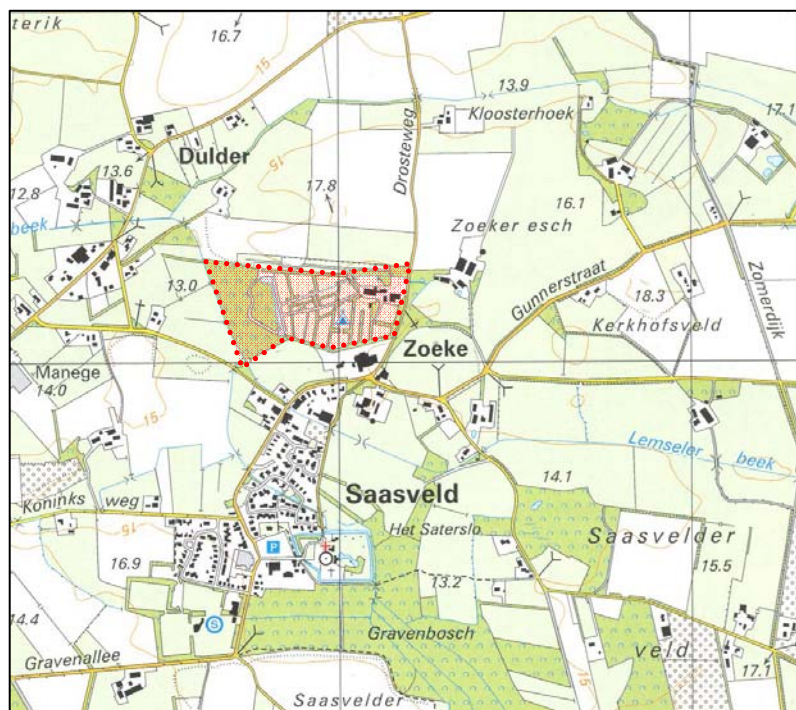
Het westelijk deel van dit gebied bestaat uit een vochtig loofbos, met aan de westzijde direct daarachter de Spikkersbeek. Aan de oostzijde van het loofbos bevindt zich water in de vorm van een brede, uitgerekte plas. Het grootste gedeelte van de onderzoekslocatie bestaat uit een campingterrein. Deze is niet meer als zodanig in gebruik en bestaat momenteel uit braakliggende staanplaatsen. De oostzijde van het plangebied bestaat uit enkele te slopen en te renoveren gebouwen.

Kenmerkende landschapselementen in het gebied zijn het vochtige loofbos en een kwelgevoede sloot.

Aard en planning van de ruimtelijke ingreep

Het plangebied zal opnieuw ingericht worden als bungalowpark. De bestaande bebouwing in het oosten van het plangebied zal gerenoveerd worden. Bovendien zal het terrein voor de centrale voorzieningen en parkeerplaatsen uitgebreid worden. Op het nu 'braakliggende' recreatieterrein zullen 130 recreatiewoningen gerealiseerd worden.

Verder zal het vochtige loofbos behouden blijven evenals elementen rondom het gebied, zoals de Spikkersbeek en de kwelgevoede sloot ten noorden van de locatie.

Figuur 1: Topografische kaart met de locatie van het onderzoeksgebied
(Kaartbron: Topografische Dienst Kadaster)

2 GEBIEDSGERICHT NATUURBELEID

2.1 Europese Habitatrichtlijngebieden

In de nabijheid van het onderzoeksgebied bevinden zich geen Habitatrichtlijngebieden. Habitatrichtlijngebied 'Lemselermaten' ligt op een afstand van ruim 4 kilometer. Het gebied kwalificeert zich met vennen en kwelafhankelijke blauwgraslanden.

- *Vanwege de grote afstand tot habitatrichtlijngebied en de lokale aard van de ingreep zijn geen significante directe of externe effecten verondersteld op het Habitatrichtlijngebied Lemselermaten.*

2.2 Europese Vogelrichtlijngebieden

In de directe omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich geen Vogelrichtlijngebieden. Vogelrichtlijngebied, en tevens Habitatrichtlijngebied, 'Engbertsdijkvenen' ligt op een afstand van ruim 15 kilometer van het plangebied. Het gebied kwalificeert zich met veengebied bestaande uit een onvergraven hoogveenkern en geheel of gedeeltelijk afgegraven hoogveen.

De kwalificerende soort voor dit gebied is de Kraanvogel. Overige relevante soorten zijn de Taigarietgans, Toendrarietgans en Kleine zwaan. Het omliggende (landbouw)gebied rond het Vogelrichtlijngebied wordt door bovenstaande soorten gebruikt als foerageergebied. Als een belangrijk foerageergebied voor Kraanvogel, Taigarietgans, Toendrarietgans en Kleine zwaan wordt aangetast, kan er sprake zijn van een externe werking met significante effecten.

Door de grote afstand tot Vogel- en Habitatrichtlijngebied Engbertsdijkvenen is het niet te verwachten dat het plangebied en haar directe omgeving belangrijk foerageergebied vormt voor overwinterende ganzen uit het Vogelrichtlijngebied. Overigens is het plangebied zelf, vanwege de hoge mate van beslotenheid ongeschikt als foerageergebied voor betreffende vogelsoorten.

- *Externe werking met significant negatieve effecten op de kwalificerende vogelsoorten zijn niet te verwachten door de grote afstand tot het plangebied, de aard van het plangebied en de aanwezigheid van voldoende alternatieve foerageergebieden in de nabijheid van Vogelrichtlijngebieden.*

2.3 Beschermde Natuurmonumenten

Het onderzoeksgebied ligt niet in of nabij een beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde natuurmonument 'Twickel Barnseveld' ligt op een afstand van ruim 7 kilometer.

- *Gezien de grote afstand tot het plangebied en de tussenliggende barrières zullen de kenmerken van dit natuurmonument niet aangetast worden.*

2.4 Provinciaal beleid

Provinciale ecologische hoofdstructuur (PEHS)

Het onderzoeksgebied valt niet onder de Ecologische Hoofdstructuur. Het halfopen landschap ten (zuid)oosten van Saasveld behoort tot de PEHS en ligt op een afstand van 300 meter. De realisatie van de ruimtelijke ingreep zal niet tot gevolg hebben dat er een ontwaterende, vermestende, verzurende of verstorende werking zal plaatsvinden op de EHS.

- *Vanwege de aard van de ingreep, de tussenliggende barrières en de afstand tot PEHS valt er geen relevante beïnvloeding van de PEHS te verwachten.*

Natuur buiten de EHS

Het onderzoeksgebied heeft volgens de natuurinformatiekaart B uit het 'Streekplan Overijssel 2000+' geen betekenis als 'weidevogelgebied' of 'ganzengebied' en/of gebied voor andere wintergasten

- *Een aantasting van door de provincie Overijssel als zodanig aangemerkte gebieden met belangrijke natuurwaarden buiten de EHS is zodoende niet aan de orde.*

3 FLORA EN FAUNA VAN HET ONDERZOEKSGBIED

3.1 Methode

Het onderzoeksgebied is op 21 januari, 6 mei en 13 juni 2005 bezocht. Daarbij zijn voor zover mogelijk de volgende soortgroepen geïnventariseerd: hogere planten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en ongewervelden (met name mieren, vlinders en libellen). Er is bovendien zorgvuldig gekeken naar mogelijk aanwezige soorten op basis van terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (zie: 'Geraadpleegde bronnen').

Op basis van de verzamelde informatie is een goed beeld verkregen van de soortensamenstelling in het terrein en de directe omgeving daarvan.

Hieronder worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten (zie ook soortenlijst bijlage I en de inventarisatiekaart in bijlage II). De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

3.2 Flora

Beschermde flora en flora van de Rode Lijst

Er één beschermde plantensoort aangetroffen, namelijk Kleine maagdenpalm. Deze Kleine maagdenpalm is aanwezig op het bestaande 'braakliggende' campingterrein en is zeer waarschijnlijk aangeplant door campinggasten. De bodemgesteldheid ter plekke komt niet overeen met de natuurlijke standplaats van deze soort: leem- en lösshoudende grond of krijtverweringsplaatsen.

De Kleine maagdenpalm zal mogelijk verdwijnen bij de herinrichting van het terrein, maar omdat het een gekweekt exemplaar betreft is er voor het vergraven van de groeiplaats geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk ('Vrijstelling voor gekweekte planten behorende tot een inheemse beschermde plantensoort; Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, artikel 9'). Bovendien valt de soort onder aan laag beschermingsregiem en geldt vanuit dit perspectief eveneens automatisch een vrijstelling.

Een andere beschermde plantensoort die op de locatie kan worden verwacht (hoewel niet aangetroffen) is de licht beschermde Brede Wespenorchis. Deze soort heeft een voorkeur beschaduwde, zandige locaties. Aangezien het een licht beschermde soort betreft is bij ruimtelijke ingrepen geen ontheffing vereist voor schade aan groeiplaatsen van Brede wespenorchis in het kader van de Flora- en faunawet niet vereist.

Ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende en mitigerende maatregelen is hier voor flora niet aan de orde.

Vegetatie

Op het 'braakliggende' campingterrein zijn algemeen voorkomende soorten als Ridderzuring, Pitrus, Schapenzuring, Gewone veldbies, Madelief en Gestreepte witbol kenmerkend. De aanwezige soorten zijn meest indicatief voor voedselrijke en zure omstandigheden. In het noorden van de locatie bevindt zich een sloot die onder invloed van kwelwater staat. De aanwezigheid

van voedselrijk kwelwater komt er tot uiting in de aanwezigheid van kenmerkende soorten als Holpijp en Mannagras.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek van 21 januari jl. is geconstateerd dat er mogelijk vaste verblijfplaatsen van vleermuizen (strikt beschermd) aanwezig zijn in de te slopen en te renoveren bebouwing. Bovendien werden, met name langs de randen van het gebied, vliegroutes van bijvoorbeeld Gewone dwergvleermuis verwacht.

Vanwege de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen heeft op 13 juni jl. een gericht vleermuizenonderzoek plaatsgevonden. Daarbij zijn, met name langs de randen van het gebied, vier soorten vleermuizen aangetroffen: Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en de Gewone grootoorvleermuis (bijlage II).

Vaste verblijfplaatsen

Van alle bovenstaande soorten, behalve de Rosse vleermuis, zijn geen vaste verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied aangetroffen of te verwachten. De Rosse vleermuis heeft mogelijk een kolonieplaats in het vochtige loofbos aan de westzijde van het onderzoeksgebied. Omdat dit bos behouden blijft zullen er geen nadelige effecten optreden.

Vliegroutes

De westelijke rand van het loofbos, met name het gebied boven en langs de Spikkersbeek, fungeert als belangrijke vliegroute voor zowel de Rosse vleermuis als de Gewone dwergvleermuis. Het loofbos en de Spikkersbeek blijven in de huidige vormen behouden. Zodoende zullen geen vliegroutes doorbroken worden of verdwijnen als gevolg van realisatie van het bungalowpark. Er zullen dus geen negatieve effecten op vliegroutes van vleermuizen plaatsvinden.

Foeragerende vleermuizen

In het onderzoeksgebied, onder andere boven het 'braakliggende' campingterrein zijn vier foeragerende vleermuissoorten aangetroffen: Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Gewone grootoorvleermuis. Om het foerageergebied voor deze soorten te behouden dienen zoveel mogelijk groenelementen (m.n. singels) in te worden gepast in het herinrichtingsplan. Wanneer er voldoende groenelementen aanwezig zijn zal er ook na de realisatie van het bungalowpark foerageergebied voor bovenstaande soorten aanwezig zijn.

Als de voor vleermuizen belangrijke structuren worden behouden is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende en mitigerende maatregelen voor deze soortgroep niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Binnen het onderzoeksgebied zijn vaste verblijfplaatsen van beschermde landzoogdieren als Egel, Mol, Ree, Konijn, Veldmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Bosmuis, Rosse woelmuis en Huispitsmuis aanwezig. Ook niet beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet, als Bruine rat en Huismuis, zijn er te verwachten.

Door realisatie van de plannen kunnen genoemde kleine landzoogdieren vaste verblijfplaatsen verliezen. Voor alle genoemde soorten geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9 t/m 12 uit de Flora- en faunawet indien sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen (zie ook wettelijk kader bijlage III). De aanvraag van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is hier voor kleine landzoogdieren niet aan de orde

Schade aan deze zoogdieren kan geminimaliseerd worden door het plangebied bouwrijp te maken buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus).

3.4 Broedvogels

In het onderzochte gebied zijn algemeen voorkomende, beschermde, broedvogelsoorten als Bonte vliegenvanger, Winterkoning, Vink, Koolmees, Roodborst, Zwartkop, Tjiftjaf, Waterhoen, Groenling, Heggenmus, Houtduif, Zanglijster, Merel, Witte kwikstaart, Huismus, Staartmees en Boomkruiper waargenomen. Van deze soorten is alleen Huismus opgenomen op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare broedvogels. De Huismus is aangetroffen in de nabijheid van de te slopen en te renoveren gebouwen in de oostzijde van het plangebied.

Als gevolg van de beoogde ingrepen zal broedgebied van veel algemene vogelsoorten verloren gaan. Het betreft in deze regio relatief algemeen voorkomende soorten, waarvoor in de omgeving van het plangebied voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn in bijvoorbeeld bossen en bosranden. Mede hierdoor en het feit dat het nieuwe bungalowpark over voldoende nieuwe broedlocaties zal beschikken zal de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet in gevaar komen.

Het broedgebied van Rode Lijst-soort Huismus blijft grotendeels behouden, omdat een deel van de geschikte bebouwing behouden blijft. In combinatie met het gegeven dat er in het te realiseren bungalowpark voldoende nieuwe broedgelegenheden zullen vrijkomen, zal ook voor de Huismus de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komen.

Ten oosten en ten westen van het plangebied zijn respectievelijk Steenuil (Rode Lijst 3) en Bosuil aangetroffen. Gezien de terreingesteldheid van het plangebied kan geconcludeerd worden dat beide soorten zowel het broed- als foerageergebied buiten het plangebied hebben.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen ten opzichte van broedvogels. Er mogen derhalve geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen gefaseerd te worden door uitvoering in de periode voor 15 maart en na 15 juli. Zo dient het verwijderen van de beplanting en ook de sloop van bebouwing buiten de periode 15 maart- 15 juli plaats te vinden.

3.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

In het plangebied zijn twee licht beschermde amfibieënsoorten aangetroffen, namelijk de Middelste groene kikker en de Bruine kikker. Larven en volwassen exemplaren van de Bruine kikker zijn respectievelijk in de waterhoudende sloot in het noordoosten van het plangebied en de Spikkersbeek aangetroffen. De Middelste groene kikker is aangetroffen in de brede, uitgerekte plas ten oosten van het vochtige loofbos. Zowel de sloot, de brede plas, de Spikkersbeek als de nabijgelegen ruigte en singels worden mogelijk gebruikt als voortplantings- en/ of overwinteringsgebied. De wateren vormen mogelijk ook voortplantingsgebied voor andere algemeen voorkomende, licht beschermde, amfibieën als Gewone pad en Kleine watersalamander.

Mochten wateren in het plangebied worden gedempt, dan zal een deel van het voortplantingsgebied verloren gaan van Middelste groene kikker, Bruine kikker en van mogelijk Gewone pad en/ of Kleine watersalamander. Daarnaast kan ook potentieel overwinteringsgebied verloren gaan, bijvoorbeeld als gevolg van het bouwrijp maken van het plangebied.

Door werkzaamheden aan oppervlaktewater uit te voeren buiten de voortplantingsperiode van Middelste groene kikker, Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander (maart-eind augustus) kunnen effecten op deze soorten geminimaliseerd worden. Effecten op overwinterende amfibieën kunnen geminimaliseerd worden door werkzaamheden als het dempen van wateren en het bouwrijp maken van het plangebied uit te voeren buiten de overwinteringsperiode (november-februari) van de aangetroffen amfibieënsoorten.

Voor schade aan algemeen voorkomende, beschermde amfibieën als Middelste groene kikker, Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander geldt overigens automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen 9 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is hier voor amfibieën daarom niet aan de orde.

Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (natuurloket) zijn deze ook niet te verwachten.

3.6 Vissen

In het plangebied zelf zijn geen vissen aangetroffen of te verwachten. Bij het bemonsteren van de nabijgelegen Spikkersbeek zijn wel enkele vissoorten aangetoond, waaronder de beschermde soort BERPJE (gedragscodesoort). Ook niet beschermde vissoorten als Riviergrondel, Drie- en Tiendoornig stekelbaars en Rietvoorn zijn er aangetoond.

De realisatie van de beoogde herinrichtingsplannen zal geen aantasting tot gevolg hebben op het leefgebied (Spikkersbeek) van de beschermde soort BERPJE.

Het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is hier voor vissen daarom niet aan de orde.

3.7 Ongewervelden

In het plangebied zijn geen beschermde insectensoorten of soorten van de Rode Lijsten aangetroffen/ te verwachten. Onder andere algemeen voorkomende soorten als Oranjetipje, Dagpauwoog en Klein koolwitje zijn in het plangebied te verwachten.

De aanvraag van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en het verrichten van mitigerende en compenserende maatregelen is hier voor insecten niet aan de orde.

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1 Gebiedsgericht natuurbeleid

Het plangebied ligt op enkele honderden meters van de PEHS. Verder ligt het plangebied niet in of in de nabijheid van gebieden met een directe planologische bescherming, zoals Vogel- en Habitatrichtlijngebieden of Beschermde natuurmonumenten. De planlocatie ligt eveneens niet in gebied dat is aangewezen vanwege specifieke natuurwaarden buiten de EHS.

Gezien de afstanden, de tussenliggende barrières en de aard van de beoogde ingrepen is, als gevolg van de realisatie van de ruimtelijke ingrepen, geen significante effect op de natuurwaarden van planologisch beschermde natuur te verwachten.

4.2 Soortenbescherming

De Flora- en faunawet is wel van kracht en regelt de bescherming van een groot aantal individuele soorten middels een aantal verboden. Bovendien geldt voor een ieder de zorgplicht.

Uit het onderzoek komen de volgende zaken naar voren:

- Binnen het plangebied is de licht beschermde Kleine maagdenpalm aangetroffen. Bovendien kan de licht beschermde plantensoort Brede wespenorchis lokaal worden verwacht;
- De vleermuissoorten Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis zijn foeragerend aangetroffen. Vliegroutes en mogelijke verblijfplaatsen bevinden zich buiten het werkgebied;
- In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, licht beschermde zoogdiersoorten te verwachten;
- Naast tal van algemeen voorkomende broedvogelsoorten is Huismus als broedvogel van de Rode Lijst waargenomen. Voor alle aangetroffen soorten blijven voldoende broedlocaties aanwezig;
- De licht beschermde amfibieënsoorten Middelste groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander zijn aangetoond of te verwachten;
- Er zijn geen beschermde vissen, reptielen of beschermde ongewervelde dieren aangetoond of te verwachten binnen het plangebied. In de nabijgelegen Spikkersbeek is beschermde vissoort Bempje aangetoond.

Voor schade aan de licht beschermde landzoogdiersoorten, florasoorten als Kleine maagdenpalm en Brede wespenorchis en genoemde amfibieën geldt in voorliggend geval sinds 23 februari jl. automatisch vrijstelling. Het betreft soorten die onder een licht beschermingsregime vallen en waarvoor het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk is.

Om negatieve effecten op de aangetroffen (strikt beschermde) vleermuissoorten uit te sluiten dient het vochtige loofbos in het westen van het plangebied evenals zoveel mogelijk groenelementen op het 'braakliggende' campingterrein ingepast worden in het herinrichtingsplan.

Schade aan alle broedvogels dient te allen tijde te worden voorkomen. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen gefaseerd te worden door uitvoering in de periode voor 15 maart of na 15 juli.

Suggesties

Schade aan de licht beschermde zoogdieren kan geminimaliseerd worden door het plangebied bouwrijp te maken buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus).

Schade aan voortplantende en/ of overwinterende amfibieën is te minimaliseren door de eventuele demping van waterhoudende sloten uit te voeren buiten de voortplantingsperiode van amfibieën (half maart tot eind augustus) en werkzaamheden op overwinteringslocaties buiten de periode van november tot maart uit te voeren.

5 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Broekhuizen S. *et al.* (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Stichting Uitgeverij KNNV.

Groenloket Overijssel (www.geoide.nl)

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

Nöllert, A. & C. Nöllert (2001). *Amfibieëngids van Europa*. Tirion Uitgevers BV, Baarn.

Natuurloket (www.natuurloket.nl)

Provincie Overijssel (2000). *Streekplan 2000+*, Zwolle.

Provincie Overijssel (www.prv-overijssel.nl)

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland. (www.ravon.nl)

SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 tot 2000*. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey–Nederland, Leiden.

Sparreboom, M. (red) (1981). *De amfibieën van Nederland, België en Luxemburg*. AA Balkema, Rotterdam.

BIJLAGEN

BIJLAGE I: SOORTENLIJST

Soort	Terreingebruik	Locatie	Status
> FLORA			
Brede wespenorchis	Mogelijk aanwezig	Groenstroken	FFW – laag
Kleine maagdenpalm	Aanwezig	'Braakliggende' campingterrein	FFW – laag
> ZOOGDIEREN			
Gewone dwergvleermuis	Foeragerend	Langs randen	FFW – hoog/ HR IV
Gewone grootoorvleermuis	Foeragerend	Langs randen	FFW – hoog/ HR IV
Laatvlieger	Foeragerend	Langs randen	FFW – hoog/ HR IV
Rosse vleermuis	Mogelijk vaste verblijfplaatsen	Vochtig loofbos	FFW – hoog/ HR IV
Bosmuis	Voortplantend	Singels	FFW – laag
Egel	Voortplantend	Verspreid	FFW – laag
Huisspitsmuis	Voortplantend	Verspreid	FFW – laag
Konijn	Voortplantend	Verspreid	FFW – laag
Mol	Voortplantend	Verspreid	FFW – laag
Ree	Mogelijk voortplantend	Loofbos	FFW – laag
Rosse woelmuis	Voortplantend	Loofbos en singels	FFW – laag
Tweekleurige bosspitsmuis	Voortplantend	Groenstroken	FFW – laag
Veldmuis	Voortplantend	Grasland	FFW – laag
> (BROED)VOGELS			
Bonte vliegenvanger	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Boomkruiper	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Groenling	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Heggenmus	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Houtduif	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Huiszwaluw	Voortplantend	Bebouwing	FFW – middel / RL 4
Koolmees	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Merel	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Roodborst	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Staartmees	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Tijftjaf	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Vink	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Waterhoen	Voortplantend	Brede, uitgerekte plas langs loofbos	FFW – middel
Winterkoning	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Witte kwikstaart	Voortplantend	Bebouwing	FFW – middel
Zanglijster	Voortplantend	Singels	FFW – middel
Zwartkop	Voortplantend	Singels	FFW – middel
> AMFIBIEËN EN REPTIELEN			
Bruine kikker	Aanwezig en mogelijk overwinterend	Waterhoudende sloot en Spikkersbeek	FFW – laag
Gewone pad	Mogelijk aanwezig en overwinterend	Waterhoudende sloot en Spikkersbeek	FFW – laag
Kleine watersalamander	Mogelijk aanwezig en overwinterend	Waterhoudende sloot en Spikkersbeek	FFW – laag
Middelste groene kikker	Aanwezig en mogelijk overwinterend	Brede, uitgerekte plas langs loofbos	FFW – laag

> VISSEN

Bermpje	Voortplantend	Spikkersbeek	FFW – middel
Driedoornige stekelbaars	Voortplantend	Spikkersbeek	–
Rietvoorn	Voortplantend	Spikkersbeek	–
Riviergrondel	Voortplantend	Spikkersbeek	–
Tienddoornige stekelbaars	Voortplantend	Spikkersbeek	–

> ONGEWERVELDEN

Geen relevante soorten

Legenda soortenlijst:

Beschermingsstatus Flora- en faunawet (FFW):

- *Laag:* 'Algemene soorten' waarvoor veelal automatisch vrijstelling geldt;
- *Middel:* 'Overige soorten' waarvoor vrijstelling geldt, mits activiteiten voldoen aan een goedgekeurde gedragscode;
- *Hoog:* Soorten van Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB artikel 75 FFW, waarvoor alleen onder strikte voorwaarden vrijstelling mogelijk is.

(Broed)vogels:

- Het terreingebruik kan zijn: (mogelijk, waarschijnlijk of zeker) broedend, foeragerend, rustend of overvliegend.

HB IV staat voor een bijlage uit de habitatrichtlijn

RL 4 staan voor de Rode Lijst 4

BIJLAGE II: INVENTARISATIEKAART VLEERMUIZEN

Ecologisch onderzoek Recreatiewoningen Saasveld, gemeente Dinkelland

INVENTARISATIEKAART VLEERMUIZEN

LEGENDA

GD = Gewone dwergvleermuis
GG = Gewone grootoorvleermuis
LV = Laatvlieger
R = Rosse vleermuis

 Waarneming foeragerende
vleermuizen

 Waarneming belangrijke
vliegroute vleermuizen

 Gebied met mogelijke kolo-
nieplaats vleermuizen

 Begrenzing plangebied

inventarisatie	concept tek.	def.tek.
21-01-2005		
06-06-2005		
13-06-2005	20-07-2005	21-07-2005

© ECOGROEN ADVIES BV 2005

BIJLAGE III: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Met de Flora- en faunawet (Ffwet) is beoogd een geïntegreerd soortenbeschermingsregime te creëren dat voldoet aan de internationale verplichtingen. Doordat het verkrijgen van ontheffing en vrijstelling slechts mogelijk was onder bepaalde voorwaarden, werd de Flora- en faunawet na de inwerkingtreding al snel als belemmerend ervaren in het maatschappelijke verkeer. De belemmerende factoren werden met name veroorzaakt, door het afwegingskader, dat ook voor zeer algemeen voorkomende soorten gold als b.v. Mol, Veldmuis, Bosmuis en Konijn. Dit zorgde voor onnodige belemmeringen van werkzaamheden en veel administratieve lastendruk.

Vanaf 23 februari 2005 is een wetswijziging van kracht geworden waarbij de mogelijkheden verruimd zijn voor het verlenen van ontheffing/ vrijstelling van de verbodsbepalingen in het kader van de Ffwet. Dit geldt met name voor de algemeen voorkomende soorten.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Ffwet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Verbodsbepalingen

De Ffwet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8 van de Ffwet. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12 (zie kader). In hoeverre de verbodsbepalingen van toepassing zijn is afhankelijk van het beschermingsregime waartoe de soort behoort.

Algemene verbodsbepalingen voor beschermde inheemse soorten dieren en planten. Flora- en faunawet, artikelen 8 t/m 12.

Artikel 8:	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10:	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11:	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12:	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Drie beschermingsregimes planten- en diersoorten

Met ingang van het wijzigingsbesluit artikel 75 zijn drie verschillende beschermingsregimes van kracht, afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. In alle gevallen is onverminderd de zorgplicht van toepassing:

'Ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of na te laten.'

1. 'Algemene soorten'

Onder deze groep vallen o.a. alle algemeen voorkomende beschermde zoogdieren, amfibieën en vaatplanten (in totaal 43 soorten). Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet en hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

2. 'Overige soorten (gedragscode)'

Onder deze groep vallen een aantal minder algemene soorten (in totaal 101) en vogels. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor deze soorten voor overtreding van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van gedragscode. De gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring door de minister van LNV. De gedragscode geeft richtlijnen aan om schade aan de soort te voorkomen of minimaliseren (Artikel 16c wijzigingsbesluit).

Voorheen was nooit vrijstelling mogelijk voor van nature voorkomende vogelsoorten. Nu kan alleen vrijstelling verkregen worden indien:

- sprake is van belang a) t/m d);
- sprake is van onopzettelijk verstoren (artikel 10) in geval van bij de wet genoemde belangen, en er geen wezenlijke invloed (significante effecten) is;
- In geval van belang g), behalve in de periode 15 maart-15 juli.

3. 'Soorten van Bijlage I AMvB Artikel 75 / soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV'

Onder de eerste groep vallen met name soorten die een kwetsbare status hebben (in totaal 37 soorten) en vogels (in geval niet gewerkt wordt met een gedragscode). Ze hebben een vergelijkbare bescherming als soorten van Habitatrichtlijn Bijlage IV.

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, is voor deze soorten ontheffing van de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet altijd noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹⁾;
2. er is geen alternatief;
3. de activiteiten doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De laatste twee criteria worden in het wijzigingsbesluit samengevat als 'zorgvuldig handelen', waarbij elke vorm van schade aan de soort voorkomen moet worden. Aan alle drie criteria moet gelijktijdig voldaan worden.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik, is het niet mogelijk voor artikel 10 van de Ffwet een ontheffing te verkrijgen. Voor de artikelen 8,9 11 en 12 geldt wel een vrijstelling, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de Ffwet vereenvoudigd weergegeven. Voor een volledig begrip wordt verwezen naar de oorspronkelijke wetsteksten (www9.minlnv.nl 'thema Natuurwetgeving'). Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

³ a) de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap; b) de bescherming van flora en fauna; c) de veiligheid van het luchtverkeer; d) de volksgezondheid of openbare veiligheid; e) dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten; f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren; g) belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort; h) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw; i) bestendig gebruik; j) de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Rode lijsten

Naast beschermde soorten wordt aandacht besteed aan het voorkomen van soorten van de Rode Lijst. De Minister van LNV heeft ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor Rodelijst-soorten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Vogel- en Habitatrichtlijn (externe werking)

De richtlijngebieden – ook wel Speciale Beschermingszones of SBZ genoemd - worden beschermd op grond van artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Belangrijk element van artikel 6 is het afwegingskader voor nieuwe activiteiten. Dit afwegingskader bestaat eruit dat nieuwe activiteiten met mogelijk significante gevolgen op hun schadelijkheid voor de natuur moeten worden onderzocht. Voornoemde activiteiten kunnen doorgang vinden als uit een zogenaamde passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Deze externe werking houdt in dat ook activiteiten buiten een richtlijngebied op hun schadelijkheid moeten worden beoordeeld.

Als uit een passende beoordeling blijkt dat een activiteit natuurlijke kenmerken aantast, mag geen toestemming worden verleend tenzij er geen ander alternatief is, er een dwingende reden van groot openbaar belang is en compenserende maatregelen worden getroffen.

Afhankelijk van de waarde waarvoor een gebied is aangewezen en de mate waarin deze waarde beïnvloed wordt door een bepaalde activiteit is er sprake van een significant effect. Of er daadwerkelijk sprake is van een significant effect is afhankelijk van een groot aantal factoren zoals grootte, ligging van het gebied, de aard en de intensiteit van de activiteit, de afstand tot het gebied en de beschermde waarden van het gebied - de zogenaamde kwalificerende soorten en/of habitats.

Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen als Speciale Beschermingszone wanneer het gebied behoort tot de vijf belangrijkste broedgebieden van een soort van Bijlage I, of als in het gebied minimaal 1% van biogeografische populatie van een bepaalde trekvogelsoort (o.a. ganzen en zwanen) herbergt. Habitatrichtlijngebieden kunnen aangewezen zijn voor zowel soorten (in dat geval opgenomen in Bijlage II van de Habitatrichtlijn) als habitats.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna

Spoorlaan 12
Postbus 32
9269 ZR Veenwouden

telefoon 0511 47 47 64
fax 0511 47 27 40
e-mail info@altwym.nl
internet www.altwym.nl

aan Arcus Projectontwikkeling B.V.
heer L.W. Jobse
Postbus 2135
4460 MC Goes

datum 3 maart 2008
kenmerk 1191SAV/EV.v1

betreft **Ecologische beoordeling aanleg recreatiepark te Saasveld (gemeente Dinkelland)**

• Geachte heer Jobse,

In verband met de beoogde aanleg van een recreatiepark op een voormalig kampeerterrein bij Saasveld in de gemeente Dinkelland, heeft u ons bureau gevraagd een ecologisch onderzoek uit te voeren in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Met betrekking tot de beoogde plannen is in 2005 al een ecologische toetsing uitgevoerd door Ecogroen Advies (Wallink & Veeman 2005). De plannen zijn op dit moment enigszins gewijzigd, waardoor een actualisatie en aanvulling van die toetsing noodzakelijk is. Onderhavige rapportage moet dan ook als aanvulling en actualisatie van de rapportage van Ecogroen Advies worden gezien. In het kader van het onderzoek is op 18 januari 2008 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd.

De wijzigingen in de plannen voor de herinrichting van het plangebied bestaan uit de bouw van 14 extra recreatiewoningen en de aanleg van bos. De locatie voor deze uitbreiding betreft een weiland ten zuiden van het oorspronkelijke plangebied. De extra recreatiewoningen sluiten aan bij het overige deel van het park en het bos wordt aangelegd tussen de recreatiewoningen en de Spikkersbeek. Het bos zal aansluiten bij het Broekbos in het westen van het oorspronkelijke plangebied.

Hieronder worden de relevante natuurwaarden besproken die aanwezig zijn binnen en in de omgeving van het plangebied en die tevens beschermd zijn in het kader van ecologische wet- en regelgeving. Bovendien wordt ingegaan op de wijze waarop deze natuurwaarden mogelijk beïnvloed kunnen worden door de realisatie van de herinrichting van het plangebied en hoe hiermee omgegaan dient te worden in het licht van de ecologische wet- en regelgeving.

Beschermde gebieden

De Habitat- en Vogelrichtinggebieden 'Lemselermaten' en 'Engbertsdijkerven' die zijn besproken in de eerdere toetsing (Wallink & Veeman 2005), vallen nu allemaal onder de noemer Natura 2000-gebieden. Vanwege de afstand tot het plangebied en het gebruik van het tussenliggende gebied, zijn geen negatieve effecten op de betreffende Natura 2000-gebieden te verwachten.

Ten aanzien van het Beschermd Natuurmonument 'Twickel Barnseveld', de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur en overige beschermde gebieden is ten opzichte van de eerdere toetsing niets veranderd. Er worden ook in de huidige situatie met de uitbreiding van de plannen geen negatieve effecten verwacht op deze gebieden.

De plannen voor de aanleg van het recreatiepark stuiten ten aanzien van beschermde gebieden niet op bezwaren vanuit de Natuurbeschermingswet, regelgeving met betrekking tot de EHS en overige gebiedsbescherming.

Beschermd soorten

Algemeen

In de rapportage van de eerdere toetsing (Wallink & Veeman 2005) zijn alle relevante soortgroepen besproken. Met betrekking tot de soortgroepen planten, ongewervelde dieren, vissen, vogels en vleermuizen zijn er ten aanzien van die rapportage geen aanvullingen of opmerkingen. Ook de uitbreiding van de plannen leidt ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen niet tot andere conclusies dan die in de rapportage van Wallink & Veeman (2005).

Ten aanzien van de soortgroepen amfibieën, reptielen en zoogdieren (m.u.v. vleermuizen) is sprake van enige aanvullingen op de rapportage van Wallink & Veeman (2005). Deze soortgroepen worden hieronder besproken.

Amfibieën

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in de omgeving van het plangebied de zwaar beschermde Heikikker voorkomt (RAVON 2007). Hoewel de soort een voorkeur heeft voor gebieden waar veenvorming een rol speelt (www.ravon.nl), komt de Heikikker ook voor in tal van andere biotopen (www.minlnv.nl), waaronder (elzen)broekbossen.

Het is gezien de verspreidingsgegevens en het aanwezige biotoop niet uitgesloten dat de Heikikker in het plangebied voorkomt. Tijdens het veldonderzoek van de toetsing in 2005 zijn de waterpartijen in het plangebied en de directe omgeving bevestigd. Hierbij zijn geen larven van Heikikkers of adulte dieren aangetroffen. Ook in het plangebied zijn geen adulte Heikikkers waargenomen. Op grond hiervan kan gesteld worden dat de Heikikker niet in het plangebied voorkomt.

In het plangebied komen wel enkele licht beschermde amfibieën voor (Wallink & Veeman 2005), waarvoor vrijstelling van ontheffing geldt bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De plannen veroorzaken ten aanzien van amfibieën geen conflicten met de Flora- en faunawet. Wel wordt in het kader van de Zorgplicht geadviseerd om maatregelen te nemen die de effecten op de aanwezige amfibieën minimaliseren. Dergelijke maatregelen worden genoemd in de rapportage van Wallink & Veeman (2005).

Reptielen

Verspreidingsgegevens van reptielen laten zien dat in de omgeving van het plangebied de middelzwaar beschermde Levendbarende hagedis voorkomt (RAVON 2007). Voor deze soort zijn in het plangebied de ecologische randvoorwaarden niet aanwezig en de

soort wordt hier dan ook niet verwacht. Bij de eerdere ecologische toetsing (Wallink & Veeman 2005) is al geconcludeerd dat het plangebied ook voor andere reptielen geen betekenis heeft. De plannen veroorzaken ten aanzien van reptielen geen conflict met de Flora- en faunawet.

Zoogdieren (m.u.v. vleermuizen)

Uit het onderzoek van 2005 is naar voren gekomen dat in het plangebied een aantal licht beschermde zoogdieren voorkomt (Wallink & Veeman 2005). In de rapportage wordt geen melding gemaakt van de aanwezigheid van juridisch zwaarder beschermde zoogdieren (m.u.v. vleermuizen). Het is echter niet duidelijk dat er geen juridisch zwaarder beschermde soorten in het plangebied voorkomen. Uit verspreidingsgegevens blijkt dat de zwaar beschermde Veldspitsmuis en de middelzwaar beschermde Steenmarter en Eekhoorn voorkomen in de omgeving van het plangebied (Broekhuizen *et al.* 1992, Snaak 1999, www.waarneming.nl). Van de zwaar beschermde Boommarter die in het verleden in de omgeving van het plangebied voorkwam is de verspreiding nu beperkt tot de grote bosgebieden van de Veluwe en Drenthe (www.werkgroepboommarter.nl).

Veldspitsmuis

De zwaar beschermde Veldspitsmuis is zeer zeldzaam in Nederland en komt slechts in twee streken voor (Lange *et al.* 2003). De soort is aanwezig in Zeeuws Vlaanderen en in het grensgebied tussen zuidoost Drenthe, het oosten van Overijssel en Duitsland. Het plangebied ligt aan de rand van het bekende verspreidingsgebied (Snaak 1999), maar de soort breidt zich in Overijssel mogelijk weer uit (mededeling op www.waarneming.nl).

Van de Veldspitsmuis zijn de specifieke biotoopeisen niet goed bekend, maar de soort is wel afhankelijk van een kruidenrijke opgaande vegetatie (Lange *et al.* 2003). Mede doordat het plangebied een aantal jaar braak ligt en het behoorlijk verruigd is, vormt het gebied een potentieel geschikt leefgebied voor de Veldspitsmuis. Bij de realisatie van het recreatiepark gaat mogelijk leefgebied verloren van deze zwaar beschermde soort. Dit is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet. Aangezien niet duidelijk is of de Veldspitsmuis daadwerkelijk in het plangebied voorkomt, is aanvullend onderzoek hiernaar nodig om te bepalen of de plannen een conflict veroorzaken met de Flora- en faunawet.

Eekhoorn

Het plangebied ligt in het verspreidingsgebied van de middelzwaar beschermde Eekhoorn (Broekhuizen *et al.* 1992). Daarbij komt dat het plangebied door de vele bomen en struiken geschikt leefgebied voor deze soort vormt. Tijdens het veldbezoek op 18 januari 2008 zijn geen nesten van de Eekhoorn of andere sporen van de aanwezigheid van de soort in het plangebied aangetroffen. Het plangebied maakt in de huidige situatie geen deel uit van het leefgebied van de Eekhoorn.

Steenmarter

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de middelzwaar beschermde Steenmarter. Door het verruigde karakter en de vele open plekken is het plangebied geschikt als leefgebied voor de Steenmarter. De soort gebruikt een grote verscheidenheid aan verblijfplaatsen, zoals takkenhopen, struwelen, zolders en kruipruimtes. Ze maken in hun territorium gebruik van een groot aantal verblijfplaatsen,

maar ze gebruiken een gering aantal (3-5) regelmatig (Lange *et al.* 2003). Het is niet uit te sluiten dat de Steenmarter van het plangebied gebruik maakt.

Bij de realisatie van het recreatiepark is mogelijk een deel van het leefgebied van de middelzwaar beschermd Steenmarter minder geschikt. In de omgeving van het plangebied is ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig en na voltooiing kan het plangebied weer deel uit maken van het leefgebied van de Steenmarter. Er worden dan ook geen negatieve effecten op de Steenmarter verwacht en er is ten aanzien van deze soort dan ook geen conflict met de Flora- en faunawet.

Samenvattend

In verband met de beoogde aanleg van een recreatiepark op een voormalig kampeerterrein bij Saasveld in de gemeente Dinkelland, is Altenburg & Wymenga gevraagd een ecologisch onderzoek uit te voeren in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Het onderzoek en de rapportage vormen een aanvulling en actualisatie van de ecologische toetsing (Wallink & Veeman 2005) ten aanzien van de realisatie van het recreatiepark. De aanvulling en actualisatie waren nodig omdat de plannen ten opzichte van de genoemde toetsing enigszins veranderd zijn en er veranderingen in de wetgeving hebben plaatsgevonden.

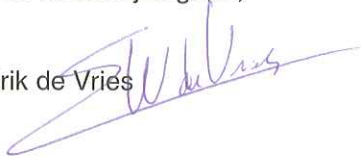
De belangrijkste conclusies uit het onderhavige onderzoek zijn:

- De plannen voor de aanleg van het recreatiepark stuiten ten aanzien van beschermde gebieden niet op bezwaren vanuit de Natuurbeschermingswet, regelgeving met betrekking tot de EHS en overige gebiedsbescherming.
- Er is aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid de zwaar beschermde Veldspitsmuis in het plangebied om te bepalen of de plannen ten aanzien van deze soorten conflicten veroorzaken met de Flora- en faunawet.
- Buiten de twee bovengenoemde soorten veroorzaken de plannen ten aanzien van wettelijk beschermde soorten geen conflicten met de Flora- en faunawet, mits voldaan wordt aan de voorwaarde die in de eerdere toetsing (Wallink & Veeman 2005) is vermeld. Het betreft de voorwaarde dat verstoring van broedende vogels voorkomen dient te worden. Hiertoe dienen de werkzaamheden voor de herinrichting plaats te vinden buiten het broedseizoen van de betreffende vogels. Het broedseizoen van de relevante vogelsoorten loopt van half maart tot half juli.
- Ten aanzien van licht beschermde planten, amfibieën en zoogdieren is de Zorgplicht van kracht, welke inhoudt dat schade aan planten en dieren zoveel mogelijk voorkomen dient te worden. Hiervoor worden in de rapportage van Wallink & Veeman (2005) enkele suggesties gegeven.

Ik hoop u met deze rapportage voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met P. Biezenaar of ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

Erik de Vries

Literatuur

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (eds.) 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek 2003. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging KNNV, Utrecht.
- RAVON 2007. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON 27: 46-64.
- Snaak, G. 1999. De Veldspitsmuis *Crocidura leucodon* in Oost-Nederland en het Graafschap Bentheim. Lutra, vol. 41, 1999.
- Wallink, M. & I. Veeman 2005. Ecologisch onderzoek Recreatiewoningen Saasveld. Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van Artikel 75 van de Flora- en faunawet. Projectcode Wp(46b)-280105. Ecogroen Advies, Zwolle.

Geraadpleegde internetsites

www.minlnv.nl
www.waarneming.nl
www.werkgroepboomarter.nl